

Vlaams
Parlement

ingediend op **664** (2015-2016) – Nr. 2
29 april 2016 (2015-2016)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur,
Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door Sabine Vermeulen

over het verzoekschrift over natuurherstel
in de Leievallei in het kader van het dossier
Seine-Scheldeverbinding

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn:

Voorzitter: Tinne Rombouts.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, Tinne Rombouts, Valerie Tældeman;
Gweny De Vroe, Lydia Peeters;
Rob Beenders, Bruno Tobback;
Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Plaatsvervangers:

Jelle Engelbosch, Sofie Joosen, Jos Lantmeeters, Jan Peumans, Grete Remen, Sabine Vermeulen;
Sonja Claes, Jos De Meyer, Bart Dochy, Katrien Partyka;
Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;
Els Robeyns;
Johan Danen.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin.

Documenten in het dossier:

664 (2015-2016) – Nr. 1: Verslag van de hoorzitting

INHOUD

I.	Toelichting door de ministers	4
1.	Toelichting door minister Ben Weyts.....	4
2.	Toelichting door minister Joke Schauvliege	5
II.	Vragen en opmerkingen van de leden	8
1.	Tussenkomst van Wilfried Vandaele	8
2.	Tussenkomst van Tine Soens	9
3.	Tussenkomst van Bart Caron.....	9
4.	Tussenkomst van Tinne Rombouts	10
III.	Antwoorden van de ministers.....	10
IV.	Bijkomende vragen en antwoorden	11
	Gebruikte afkortingen	13
	Bijlage: Financiële tabel Seine-Schelde-investeringen – basis voor CEF-subsidie.....	15
	Bijlage: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn hield op 12 april 2016 een gedachtewisseling over het verzoekschrift over natuurherstel in de Leievallei in het kader van het dossier Seine-Scheldeverbinding met Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, en Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn. Een eerste hoorzitting met de verzoeker vond plaats op 2 februari 2016 (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 664/1).

De presentatie van minister Ben Weyts is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichting door de ministers

1. Toelichting door minister Ben Weyts

Omschrijving van het project

Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, schetst vooreerst het Seine-Scheldeproject dat het ambitieuze doel heeft om de Vlaamse havens met Parijs te verbinden. Het wordt een binnenvaartverbinding op groot gabariet, dus geschikt voor schepen tot klasse VB, tussen het Seine- en het Scheldebekken en dus de Vlaamse Noordzeehavens. Schepen van klasse I vervoeren het gewicht van vijftien vrachtwagens. Schepen van klasse IV, waar de Dender voor klaargemaakt wordt, tot zeventig vrachtwagens. Schepen van klasse VB tot tweehonderdvijfentwintig vrachtwagens of drie lagen containers, met positieve gevolgen voor files, milieu en verkeersveiligheid. Het traject van de Seine-Schelde loopt in hoofdzaak via de Leie en de ringvaart rond Gent, en vervolgens via het kanaal Gent-Terneuzen naar de Schelde en de Noordzee.

Binnenvaart en rivierherstel

De Vlaamse overheid plant niet alleen werken voor de binnenvaart maar ook voor het rivierherstel. Rivierherstel omvat naast natte terrestrische natuur (= natuur op het land), onder bevoegdheid van minister Schauvliege, ook een aantal onderdelen die naast het binnenvaartluik onder W&Z vallen, onder meer heraankoppelingen van afgesneden meanders, oeververdedigingen volgens de principes van de natuurtechnische milieubouw, zijnde oevers in natuurlijke materialen, en het wegwerken van vismigratieknelpunten met vispassages.

Stand van zaken binnenvaart op de Leieas

Voor het onderdeel binnenvaart is het deel Noordervak-Ringvaart van de Leieas afgewerkt. De sluis van Evergem is al een tijdje in dienst. Vorig jaar zijn de oeververdedigingen over een lengte van zes kilometer afgewerkt, ook de baggerwerken op dat stuk zijn uitgevoerd.

Op het afleidingskanaal zijn er vorig jaar ter hoogte van Nevele drie bochten verbreed en is een passeerstrook aangelegd. In Deinze worden er momenteel zes bochten breder gemaakt, het einde van de werken is gepland voor eind 2017. De passeerstrook ter hoogte van Machelen is afgewerkt. Sinds medio 2014 wordt er gewerkt aan de sluis in Harelbeke waarbij reeds tijdelijke stuw en een nieuwe hoge brug werden gerealiseerd. De doortocht Wervik wordt aangepakt sinds 2013. Aan de sluis van Sint-Baafs-Vijve worden de werken volgend jaar aangevat.

Rivierherstel door W&Z

In de zones Menen, Wevelgem en Ooigem-Deinze zijn er al oevers aangelegd volgens de natuurtechnische milieubouwprincipes (NTMB), een investering van meer dan 3 miljoen euro. De vispassage in Harelbeke, waaraan nu gewerkt wordt, vergt op zich al een investering van 1,4 miljoen euro. Die in Sint-Baafs-Vijve en de NTMB-oevers in het vak Deinze-Sint-Baafs-Vijve zullen meer dan 7 miljoen euro kosten; hiervoor is in de middelen voorzien. Breukstenen en paalrijen in duurzaam azobé-hout (resistent voor de paalworm) zijn voorbeelden van oevers volgens de natuurtechnische milieubouwprincipes. Dat de oevers verstevigd worden om erosie tegen te gaan, heeft soms nadelige gevolgen voor de ecologische oeverwerking, wat opgelost wordt met vooroevers.

Milieuvriendelijke infrastructuurwerken

Ook de infrastructuurwerken worden op een milieuvriendelijke wijze uitgevoerd. W&Z bouwt in Harelbeke een nieuwe sluis en een dubbele stuw met turbines. De pompinstallatie alleen al kost 900 duizend euro. De turbines wekken elektriciteit op die nodig is om de stuw en de sluis te bedienen. Het totaalverbruik van de stuw en de sluis is 399 megawatt, terwijl de waterkracht 522 megawatt opbrengt. Dit komt doordat de archimedesschroeven in twee richtingen werken, waarbij het versaste water opnieuw opgepompt kan worden, en in tijden van wateroverschotten energie opwekken door overflow van het opwaartse naar het afwaartse pand. De schroeven hebben een visvriendelijk karakter. Gelijkaardige systemen met een veel grotere energieopwekking bestaan al op het Albertkanaal.

Modal shift

Hier gaan de doelstellingen van Seine-Schelde uiteindelijk over. Het Planbureau raamt de stijging van het vrachtverkeer over de weg tegen 2030 op 44 percent. We moeten om die reden alle kansen in de mobiliteitsproblematiek maximaal benutten, waaronder de waterweg, maar ook de kilometerheffing. Wat de prognoses van aan gaande trafiek op de Leieas betreft, verwacht de Vlaamse overheid tegen 2030 een stijging van het vrachtverkeer langs dit binnenvaarttraject met meer dan 50 percent, waarvan 60 percent rechtstreeks toe te wijzen aan het Seine-Scheldeproject, goed voor jaarlijks 145 duizend vrachtwagens minder op de weg of 660 per werkdag. Tegen 2040 wordt daarenboven een verdubbeling van de trafiek verwacht.

Overleg stakeholders

Op 16 maart 2016 kwam de klankbordgroep samen. Alle werkgroepen, onder andere over Infrabel, nutsleidingen, screening, rivierherstel en risicomanagement, zijn opnieuw samengekomen of doen dat kortelings. Daarnaast is er bilateraal overleg gepland met de aangrenzende gemeenten, die trouwens ook deel uitmaken van de klankbordgroep.

2. Toelichting door minister Joke Schauvliege*Historiek*

Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, herinnert eraan dat de Vlaamse Regering in juni 2006 de minister van Openbare Werken de opdracht gaf om het geïntegreerde plan Seine-Schelde uit te voeren. De Vlaamse minister van Leefmilieu moest dan weer de VLM een landbouwstudie laten uitvoeren en als partner laten optreden voor het onderdeel rivierherstel. Zelfs de minister van Buitenlands Beleid kreeg een opdracht.

Nadat de Vlaamse Regering in 2010 kennis nam van de plan-MER en van de erin verwerkte landschapsstudie Leievallei, de ecohydrologische en de landbouwstudie, kreeg de minister van Openbare Werken de opdracht tot coördinatie van de uitvoering van het geïntegreerde plan en de stuurgroep en de klankbordgroep op te richten. Voor de landinrichting en het natuurbehoud vroeg de regering het ANB studies uit te voeren en vijfhonderd hectare watergebonden, terrestrische natuur te ontwikkelen en de VLM om voor de deelgebieden waarvan de bestemming vaststond in het RUP een landbouweffectenrapport op te stellen, een grondenbank met stimuli op te richten en erop toe te zien dat de projectgebieden gekoppeld en uitgevoerd konden worden.

Op 19 maart 2014 beslisten de ministers bevoegd voor Openbare Werken en Landinrichting het afdelingshoofd van de VLM regio West, Roland Vancauwenberghe, aan te stellen als bijzondere coördinator om in overleg met de projectcoördinator Seine-Schelde en W&Z, het ANB, de VLM en het beleidsdomein Landbouw, een voorstel uit te werken voor de ontwikkeling van de watergebonden, terrestrische natuur. De grootste uitdaging werd de haalbaarheid op het vlak van timing, fasering, budgettering en financiële stimuli. De coördinator overlegde uitgebreid met natuur- en landbouworganisaties, de taskforce, de gemeenten en de klankbordgroep.

Landbouweffectenrapportage

Het landbouweffectenrapport bevat oriënterend cijfermateriaal alsook een beschrijving van de effecten en de mogelijke remediërende maatregelen.

In de 10 projectgebieden zijn er 510 van de 701 hectaren in landbouwgebruik, 125 bedrijven zijn aldus betrokken.

Op het gewestplan omvatten de eerste vijf deelgebieden grotendeels groene bestemmingen: natuur en bosgebied met overdruk Vlaams Ecologisch Netwerk. Voor de eerste vier deelgebieden is dit het resultaat van het RUP 'Leievallei en open ruimte omgeving Kortrijk', dat in 2008 werd goedgekeurd. De laatste vijf deelgebieden hebben grotendeels een agrarische bestemming, maar er is nog geen RUP voor. Voorts is er een afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS-RUP), dus van de buitengebieden, gepland. Ook daarin zal rekening gehouden worden met de conclusies van het landbouweffectenrapport.

Ook het effect op de landbouweconomische huiskavels werd bestudeerd. Die beslaan 211 hectare, dus 41 percent, en behoren toe aan 38 bedrijven, waarvan de bedrijfszetel van 11 in het projectgebied ligt en van 27 er net buiten. Daarvan behoort 150 hectare toe aan bedrijven die een zware impact ondervinden. Het verlies van de landbouweconomische huiskavel is ingrijpend omdat die huiskavels bijdragen tot kostenbesparing en een betere opvolging van dieren en teelten mogelijk maakt.

De meerderheid van de gronden wordt gepacht, waardoor de mogelijkheid om ruilgronden te vinden beperkter is.

De landbouw in de projectgebieden is dynamisch en grondgebonden: 60 percent van de 125 landbouwbedrijven heeft een grote tot zeer grote economische productieomvang, 23 percent een matige en 17 percent een kleine. 15 percent van de landbouwers is niet-beroepslandbouwer; 75 percent is jonger dan 50 jaar en heeft een opvolger; 65 percent heeft recent een overname gedaan of heeft de laatste 5 jaar geïnvesteerd in het bedrijf.

Het landbouweffectenrapport heeft ook de effecten op de bedrijven in kaart gebracht. Gebaseerd op de absolute en relatieve grondinbreng, de landbouweconomische huiskavel en de beroepsmatigheid van de landbouw, worden 4 klassen afgebakend bij de beroepslandbouwers. Voor 16 bedrijven is het effect bijzonder groot, in totaal voor

194 hectare. De effecten compenseren met ruilgronden of financiële vergoedingen is bijzonder moeilijk waardoor meestal een totaaloplossing nodig is. Op 12 bedrijven heeft het project een groot effect, in totaal voor 75 hectare. Voor die percelen, met uitzondering van huiskavelpercelen, is ruilgrond mogelijk. Op de derde groep van 16 bedrijven heeft het plan een matig effect, het gaat om 76 hectare. Mogelijke remedies zijn ruilgronden of financiële vergoedingen. Een klein effect is er op 62 bedrijven, ongeveer 94 hectare, ook daar behoren ruilgrond of financiële vergoedingen tot de mogelijkheden. Daarnaast zijn er 19 niet-beroepslandbouwbedrijven. Kortom, er is een landbouweffect op de grondonttrekking in de 10 projectgebieden.

Rapport van de bijzonder coördinator

Rekening houdende met dit alles bracht de bijzonder coördinator verslag uit op grond van een aantal uitgangspunten. Op vlak van natuur moet er een ruime interpretatie zijn en moeten de overgangsgonden, die drogere natuurvormen bevatten, kunnen meegeteld worden als natuur. Aaneengesloten beheersbare gebieden met een minimumoppervlakte van ongeveer 20 hectare moeten volgens hem het streefdoel zijn. Voor de landbouw concludeert hij dat er niet ingezet dient te worden op niet-beroepsmatige bedrijven of op landbouwbedrijven die slechts een beperkte invloed ondervinden. Er moet ingezet worden op beroepsmatige landbouwbedrijven en er dient gezocht te worden naar oplossingen voor landbouwbedrijven op maat van bedrijven met een deel van de landbouweconomische huiskavel in de deelgebieden. Hij stelt ook een gefaseerde uitvoering van de natuurontwikkeling voor, namelijk op het moment dat de bedrijfsleider 65 jaar wordt en dus de pensioenleeftijd bereikt. De zuidelijke gebieden met een meer groene bestemming moeten voor hem anders benaderd worden dan de noordelijke gebieden met een meer agrarische bestemming.

Op basis van de vermelde uitgangspunten wordt een oefening uitgevoerd met drie onderscheiden stappen. De totale oppervlakte van de 10 deelgebieden is 701 hectare, inclusief open water. In de eerste stap werden gronden uit de deelgebieden geweerd waar inrichting als natuur onmogelijk is: bijvoorbeeld bebouwde gronden, gronden in woongebied en verharde jachtpaden. Dat gaat om 41 hectare. In een tweede stap werden de landbouweconomische huiskavels van leefbare beroepslandbouw met jonge bedrijfsleiders eruit gehaald. Daardoor kromp de perimeter in met 63 hectare. Tegelijk werd de oppervlakte die essentieel is voor de leefbaarheid van beroepslandbouwbedrijven met een jonge bedrijfsleider bepaald op 172 hectare. Die gronden worden niet uit de perimeter gehaald maar kunnen wel op andere plaatsen buiten de perimeters gecompenseerd worden. Na die twee stappen rest de zogenaamde verfijnde oppervlakte van 425 hectare. Die gronden komen, na inachtnaam van de uitgangspunten van landbouw en natuur, potentieel in aanmerking voor de invulling van natuur. In stap 3 wordt die verfijnde oppervlakte verder verdeeld. Zo werd bepaald dat 34 hectare van de oppervlakte open water van de meanders betreft. De andere gronden, aangeduid als gecorrigeerde oppervlakte, worden deels geregistreerd door landbouwers. De voorgestelde maatregelen voor niet-beroepsmatige bedrijven, gepensioneerde bedrijfsleiders of bedrijven waarvan slechts een beperkte oppervlakte betrokken is, zijn vrijwillige verwerving en vanaf een bepaalde datum onteigening. Het gaat om 203 hectare te verwerven gronden. Het deel van de gecorrigeerde oppervlakte dat niet behoort tot de oppervlakte landbouwgebruik, aangeduid als versnipperde restgronden, is 188 hectare groot en ligt verspreid in de tien deelgebieden. Het gaat onder andere om gronden in eigendom van de overheid: 112 hectare, vooral van het ANB en W&Z. In sommige gevallen zijn die gronden nog in landbouwgebruik, maar dan wel met een overeenkomst tot beëindiging van het gebruik. Het restant van de restgronden bedraagt dus 76 hectare: wegen, grachtjes en bosjes. De restgronden liggen ook tussen de 172 hectare gronden van jonge bedrijfsleiders.

De bijzonder coördinator besluit dat het in deze regio quasi onmogelijk is om 172 hectare ruilgrond te vinden. Het ernstig beknotten van de leefbaarheid en de toekomst van enkele bedrijven noemt hij problematisch. Het aanhouden van de uiterste uitvoeringsdatum van 2027 lijkt hem onrealistisch aangezien er veel gronden nog dienen aangekocht te worden. Daarbij komt nog dat er niet altijd even veel duidelijkheid is over de beschikbare budgetten voor aankoop. Het tijdig en deelgebiedsgewijs verwerven van de gronden en onteigenen vergt veel tijd. De 112 hectare overheidsgronden liggen erg verspreid. Gezien de leeftijd van de landbouwers ligt ook het uitdoofscenario moeilijk. Het risico van een ongelijke behandeling van landbouwers en eigenaars is reëel.

Vervolgstappen

Aan de coördinator is vervolgens opgedragen om, op basis van de bevindingen van het landbouweffectenrapport en de bevindingen van de bijzonder coördinator, en in overleg met de projectcoördinator voor Seine-Schelde, de betrokken administraties W&Z, het ANB, het Departement Landbouw en Visserij, de VLM, de klankbordgroep en de stakeholders, aan de regering een voorstel te doen voor 300 hectare haalbaar gebleken watergebonden terrestrische natuur met een bijhorende timing, fasering en budgettering.

Daarnaast wordt nagegaan op welke manier bijkomende natuur kan worden gerealiseerd in het kader van het project rivierherstel Leie. Naast de watergebonden terrestrische natuur wordt onderzocht waar er bijkomend verwevingsgebied natuur en landbouw kan komen. Voorts kan met agrarisch natuurbehoud ingezet worden op het behoud en het herstel van een halfgesloten valleilandschap.

Het verslag van de bijzonder coördinator is ondertussen opgeleverd en wordt momenteel door de verschillende diensten onderzocht op haalbaarheid in termen van selectie, timing en budgettering. Knelpunten zijn dat bepaalde niet in het verslag van de bijzonder coördinator vermelde gebieden toch in aanmerking lijken te komen om te worden verworven en ingericht als natte terrestrische natuur, terwijl andere die hij wel vermeldt, in praktijk niet haalbaar zijn. De VLM zal worden verzocht het agrarische natuurbeheer te bevorderen. Aan de provincies zal gevraagd worden onderzoek te starten naar natuurverweving in de Leievallei. Ook de grondenbank is actief en er wordt grond verworven.

II. Vragen en opmerkingen van de leden

1. Tussenkomst van Wilfried Vandaele

Wilfried Vandaele vraagt de ministers te bevestigen dat de rivierverdieping en het natuurherstel nevensgeschikt zijn. Dat is een voorwaarde om de 240 miljoen euro van Europa in de wacht te slepen. Wat zijn de projectrisico's voor de vergunningen of subsidies als er minder dan 500 hectare natuurcompensatie komt of de uiterste datum van 2027 overschreden wordt?

Het verzoekschrift heeft het over een compromis van 300 tot 350 hectare in de huidige zoekzone en de rest in een nieuwe zoekzone nabij Deinze. Blijkbaar zou de VLM aangetoond hebben dat de impact op de beroepslandbouw daar kleiner zou zijn. Wat denken de ministers over een dergelijke verschuiving, de risico's en haalbaarheid, juridisch en politiek?

Aangezien er 188 hectare niet in agrarisch gebruik is, en 112 hectare daarvan eigendom van W&Z en het ANB, en ongeveer 200 hectare al de bestemming natuur heeft, lijkt het hem mogelijk om snel vooruitgang te boeken op het vlak van natuurherstel. De infrastructuurwerken zijn immers wel al volop aan de gang. Hij informeert bij

minister Joke Schauvliege wanneer de eerste hectare natuur wordt gerealiseerd en naar de budgetten voor 2016.

2. Tussenkost van Tine Soens

Tine Soens herinnert aan de negatieve adviezen toen de regering op het einde van 2014 besliste om de 500 hectare van de plan-MER terug te brengen tot 300 hectare. Wat zijn de juridische gevolgen daarvan? Welke van de tien projectgebieden zullen daardoor niet langer onder het project rivierherstel vallen?

Zijn beide ministers alsnog bereid om 500 hectare natuurherstelgebied te bewerken?

Natuurpunt sprak van een compromis om de zoekzone voor 200 hectare natuur uit te breiden in de richting van Deinze. Hoe denken beide ministers daarover?

Wat zijn de verdere informatie- en participatiestappen, ook onder de bevoegdheid Openbare Werken? Hoe worden de gemeentebesturen erbij betrokken? Wat zijn de timing en de budgetten van het natuurproject?

3. Tussenkost van Bart Caron

Bart Caron zegt vooreerst dat zijn partij de verbinding tussen de Seine en de Schelde steunt. In de bevordering van de binnenvaart is Groen een medestander.

De Europese subsidieregeling maakt een koppeling tussen de verdieping en verbreding van de Leie en het rivierherstel met de natte terrestrische natuur. Volgens de Europese beslissing van 2006 moet voldaan worden aan de MER-richtlijn en de kaderrichtlijn Water. Aan de niet-nakoming daarvan hangen financiële correcties vast op de toegezegde subsidiebedragen, niet alleen voor het rivierherstel, maar ook voor de Seine-Scheldeverbinding zelf. Is de regering zeker dat ze de subsidies niet in het gedrang brengt door de oppervlakte van 500 naar 300 hectare terug te brengen? Zo ja, hoe zal ze dat bij Europa verdedigen?

Het verslag van de coördinator Vancauwenberghe valt moeilijk te beoordelen zonder het terrein te kennen. Momenteel lijkt het of Vlaanderen beloofd heeft 500 hectare af te bakenen uit een te klein zoekgebied van iets meer dan 700 hectare. Waarom was dat? Kan het zoekgebied alsnog vergroot worden? Als het gebied echter niet direct aansluit bij de riviervallei, kan het zijn dat het eigenlijk geen natte natuur meer is. Het onderscheid tussen het zuidelijke en het noordelijke deel is een gevolg van een politieke afspraak, onderhandelingen tot op perceelniveau. Het is pijnlijk vast te stellen dat meer dan tien jaar later nog niets gerealiseerd is. Waarop wordt gewacht om bijvoorbeeld de oude meanders te verbinden met de nieuwe bedding van de verbrede Leie? Zijn er dit jaar en volgend jaar budgetten op de begroting voor de realisatie van de natte natuur? Zo ja, hoe groot? Wat zijn de concrete stappen de komende drie jaar? Op het vlak van infrastructuurwerken is er wel al heel wat geconcretiseerd.

Wat is de intentie van de regering: 300 hectare op korte termijn en streven naar 500, of slechts 300 realiseren? Hij herinnert aan de laatdunkende uitspraken van enkele burgemeesters, zelfs van meerderheidsfracties, waaruit een gebrek aan politiek draagvlak werd afgeleid, terwijl de 15.000 handtekeningen, verzameld door natuurverenigingen, toch ook van betekenis zijn. De talrijke fietsers en wandelaars, ook nu de natuur nog niet gerealiseerd is, bewijzen hoezeer mensen snakken naar die open ruimte.

Hij vraagt aan minister Joke Schauvliege een overzicht van de verworven oppervlakten en de intenties om gronden te ruilen.

4. Tussenkomst van Tinne Rombouts

Tinne Rombouts begrijpt dat het nodig is de negatieve effecten van maatschappelijk belangrijke werken te compenseren. Ze informeert hoe de regering haar beslissingen in verband met de natuurcompensaties onderbouwt.

Voor het lid speelt niet alleen de oppervlakte op zich, maar ook de kwaliteit van de natuur een rol. Misschien kan de vereiste kwaliteit ook bereikt worden op minder oppervlakte. Open ruimte is belangrijk, maar in de stroomgebiedsbeheersplannen staat dat ook andere actoren daar een invulling aan kunnen geven. De beheersovereenkomsten kunnen ook mogelijk een bijdrage leveren. Hoe worden die aspecten in rekening gebracht?

Loopt het overleg met de lokale besturen nog en wat zijn de plannen op dat vlak?

III. Antwoorden van de ministers

Uiteraard zijn de waterwerken en het natuurherstel verweven, aldus minister *Ben Weyts*. Hij geeft duiding bij de 500 hectare, waarbij men ook historisch passief heeft aangemerkt aangezien sinds de jaren zestig en vooral in de jaren tachtig rechtstrekkingen van de Leie een impact op de natuur hebben gehad. Natuurherstel is niet vrijblijvend. De subsidie van de Europese Unie bedraagt 141 miljoen euro. De kaderrichtlijn Water legt het herstel van de ecologische toestand op en ook de Europese MER-plicht speelt. Van de 300 hectare is men ondertussen zeker, maar minister *Joke Schauvliege* gaf ook de opdracht om verder te zoeken naar natuurverwerving, onder andere door natuurverwevingsgebieden. Het overleg met de lokale besturen loopt, niet alleen in het kader van het stakeholderoverleg maar ook daarbuiten, zoals bilateraal.

Minister *Joke Schauvliege* herinnert eraan dat er in 2006 noch een Europese, noch een Vlaamse compensatieverplichting bestond. De Vlaamse Regering besliste toen vrijwillig tot 500 hectare natuurcompensaties. Die intentie blijft, maar praktisch zijn er enkele bezwaren.

Dat er op dat vlak nog helemaal niets gebeurd is, is onwaar. De budgetten zijn vrijgemaakt, de VLM heeft al 23 hectare gronden verworven. Hoewel de gebieden als groen ingekleurd zijn, is het moeilijk de gronden te verwerven en zijn ze duur. Voor de 300 hectare is er 14 miljoen euro voor de aankoop en 6 miljoen euro voor de inrichting nodig. Dit begrotingsjaar zijn er gelden voor aankoop van gronden door de Grondenbank Rivierherstel Leie ten belope van ongeveer 650.000 euro.

Los van dit dossier heeft de Vlaamse Regering afgesproken dat 15 percent van de budgetten voor natuur naar inrichting buiten de speciale beschermingszones gaat, zoals hier de Leievallei. Het grootste deel gaat dus naar de instandhoudingsdoelstellingen. Het klopt evenmin dat de regering enkel luistert naar de gemeentebesturen, die zowat allemaal meldden dat de natuurcompensaties niet evident waren. Ook de petitie van Natuurpunt, maar ook de reacties van de landbouwsector neemt ze ter harte. Het is haar taak de evenwichten te bewaren. Omdat ze het goed wil doen, zijn nog niet alle beslissingen genomen.

Om de mogelijke juridische gevolgen van een beperking van het aantal hectaren te ondervangen, kan de Vlaamse Regering Europa een verklaring geven, gebaseerd op het studiewerk. Dat kan volgens het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid. Een andere oplossing is een bijsturing van de MER-procedure, wat minder evident is. De Vlaamse Regering wil dat niet eindeloos uitstellen en wat kan, al realiseren. De gronden die het ANB en W&Z in eigendom hebben, zijn evenwel enorm versnipperd, wat de voortgang bemoeilijkt.

IV. Bijkomende vragen en antwoorden

Wilfried Vandaele heeft geen weet van een regeringsbeslissing om de natuurcompensaties van 500 naar 300 hectare terug te brengen. In december 2014 liet ze nog 500 hectare notuleren. De regering mag dan wel vrijwillig beslist hebben tot de 500 hectare, het staat uitdrukkelijk in de MER en vormt dus onderdeel van het subsidiedossier bij Europa. Hij informeert of de uitbreiding van de zoekzone naar Deinze en een eventuele nieuwe MER daarvoor, een optie is.

Tine Soens herhaalt twee vragen. Blijven beide ministers achter de vijfhonderd hectare natuurherstel van de plan-MER staan? Zo neen, welke van de tien deelgebieden vallen niet meer onder het project rivierherstel Leie?

Bart Caron zal iedereen er te gepasten tijde aan herinneren dat de regering niet beslist heeft tot de reductie tot 300 hectare. De Europese beslissing van 2008 stelt uitdrukkelijk dat de naleving van de communautaire milieuwetgeving en in het bijzonder de strategische milieu-effectenbeoordeling, Natura 2000 en de kaderrichtlijn Water, de eerste vereisten zijn voor communautaire steun aan deze activiteit. Europa zal de eenzijdige vermindering niet zomaar laten passeren. Is het de bedoeling van de regering om met verwevingsgebieden natuur en landbouw aan de 500 hectare te komen? Liggen die verwevingsgebieden dan in de huidige zoekzone? Of zal de minister een aanvullende MER-procedure starten om gebieden tot de zoekzone te voegen?

Gweny De Vroe wil graag van beide ministers weten welke budgetten ze de komende jaren vrijmaken voor het project.

Tinne Rombouts vraagt naar de eerstkomende stappen in het dossier.

Minister *Ben Weyts* bevestigt dat het doel, conform de MER, 500 hectare blijft. Het stopt niet met de gevonden 300 hectare, de zoektocht gaat voort, onder meer natuurverwevingsgebieden worden onderzocht. Hij zal het parlement een overzicht bezorgen van de werken en de budgetten, maar het zijn er heel wat (zie bijlage). Voor 2016 zijn er wel degelijk middelen vrijgemaakt.

Minister *Joke Schauvliege* zal ook deze gegevens overmaken. Men wil op het terrein zo veel mogelijk realiseren maar gaandeweg komen er wel problemen kijken met betrekking tot de uitvoering. Ondertussen is er ook meer informatie over de toestand van de terreinen. De opties liggen op de tafel, het is aan de regering om nu knopen door te hakken. De regering heeft de vaste bedoeling om de plannen uit te voeren, maar moet rekening houden met wat haalbaar, betaalbaar en aanvaardbaar is.

Wilfried Vandaele informeert opnieuw of een nieuwe MER al dan niet gedeeltelijk, tot die opties hoort. *Gweny De Vroe* wil graag ook de financiële gegevens voor de jaren na 2016.

Minister *Joke Schauvliege* zal zoveel mogelijk informatie bezorgen, maar de exacte cijfers hangen af van de nog te nemen beslissingen en de timing. Het ANB heeft momenteel in haar meerjarenplanning voor het project rivierherstel Leie voor de periode 2016-2019 jaarlijks in 1.500.000 euro voorzien voor aankopen van gronden, waarvan 500.000 euro via de Grondenbank. Voor de inrichting van de verworven gedeeltes is voor 2019 in 600.000 euro en voor 2020 in 650.000 euro voorzien.

Op de vraag van Wilfried Vandaele stelt de minister dat ze geen enkele optie uitsluit.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Sabine VERMEULEN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AGNAS	afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
CEF	Connecting Europe Facility
LV	Landbouw en Visserij (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
MER	milieueffectrapport
NTMB	Natuurtechnische Milieubouw
RUP	ruimtelijk uitvoeringsplan
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
W&Z	Waterwegen en Zeekanaal

BIJLAGE:
Financiële tabel Seine-Schelde-investeringen – basis voor CEF-subsidie

Gelet op de éénjarigheid van de begroting dienen deze bedragen als indicatief te worden gezien en afhankelijk van de budgettaire beperkingen

8	Seine-Schelde 2020 : studies in Vlaanderen	Raming	Subsidie (50%)	Timing van uitvoering
8.1	Seine-Schelde verbinding via de Leie			
1	Globale actualisatiestudie	€ 3.022.500	€ 1.511.250	2015-2017
2	Studies Leie-as (uitvoeringsstudies)	€ 4.660.313	€ 2.330.156	2016-2019
3	Ramingsmarge & diversen (3%)	€ 185.484	€ 92.742	
8.2	Seine-Schelde via de Boven-Schelde			
1	Studies sluizen Boven-Schelde	€ 3.090.000	€ 1.545.000	2017-2018
2	Archeologisch onderzoek Kerkhove	€ 3.953.875	€ 1.976.938	2015-2017
3	Ramingsmarge & diversen (3%)	€ 151.316	€ 75.658	
8.3	Hinterlandverbinding zeehaven van Brugge			
1	Studie doortocht Brugge	€ 1.812.000	€ 906.000	2014-2017
2	Socio-economisch monitoringsinstrument SSW	€ 410.500	€ 205.250	2016-2019
3	Ramingsmarge & diversen (3%)	€ 29.175	€ 14.588	
8.4	Opwaardering kanalen Roeselare-Leie en Bossuit-Kortrijk			
1	Studies modernisering KRL (scenario Ia)	€ 3.735.000	€ 1.867.500	2016-2019
2	Studies modernisering KBK (scenario IIIa)	€ 7.156.500	€ 3.578.250	2016-2019
3	Ramingsmarge & diversen (3%)	€ 326.745	€ 163.373	
8.5	Verbeteren bevaarbaarheid Boven-Zeeschelde en Ringvaart om Gent			
1	Studie modernisering BZS en ZVRV	€ 3.751.550	€ 1.875.775	2014-2019
2	Ramingsmarge & diversen (3%)	€ 66.947	€ 33.473	
8.6	Uitgebreid netwerk			
1	Opwaardering Dender afwaarts Aalst	€ 2.551.000	€ 1.275.500	2015-2017
2	Ramingsmarge & diversen (3%)	€ 64.530	€ 32.265	
8.7	Projectmanagement en communicatie			
1	Projectmanagement	€ 9.762.661	€ 4.881.331	2015-2019
2	Communicatie	€ 2.375.000	€ 1.187.500	2016-2019
3	Ramingsmarge & diversen (3%)	€ 340.130	€ 170.065	
Totaal activiteit 8 (studies)			€ 47.445.226	€ 23.722.613

9	Seine-Schelde 2020 : werken in Vlaanderen	Raming	Subsidie (40%)	Timing van uitvoering
9.1	Seine-Schelde via de Leie, sluisen			
1	Sluis St-Baafs-Vijve	€ 51.332.500	€ 20.533.000	2017-2019
2	Sluis Harelbeke	€ 70.883.500	€ 28.353.400	2016-2017
3	Ramingsmarge & diversen (3%)	€ 3.465.480	€ 1.386.192	
9.2	Seine-Schelde via de Leie, kalibratie waterweg			
1	Oeververdedigingen AKL	€ 7.105.000	€ 2.842.000	2016-2016
2	Verlengingen bochten AKL	€ 5.742.000	€ 2.296.800	2015-2017
3	Baggerwerken AKL	€ 9.202.500	€ 3.681.000	2016-2017
4	Voetgangersbrug Nevele + onderdoorgangen AKL	€ 3.075.000	€ 1.230.000	2017-2017
5	Oeververdedigingen Deinze - St-Baafs-Vijve	€ 1.022.500	€ 409.000	2017-2017
6	Baggerwerken Deinze - St-Baafs-Vijve	€ 9.893.500	€ 3.957.400	2018-2019
7	Oeververdedigingen St-Baafs-Vijve - Harelbeke	€ 1.052.500	€ 421.000	2018-2019
8	Baggerwerken St-Baafs-Vijve - Harelbeke	€ 5.830.000	€ 2.332.000	2019-2019
9	Passeerstrook Wielsbeke	€ 1.684.000	€ 673.600	2018-2019
10	Brug Ooigem - Desselgem	€ 2.120.000	€ 848.000	2019-2019
11	Oeververdedigingen Harelbeke - Menen	€ 14.265.000	€ 5.706.000	2017-2019
12	Baggerwerken Harelbeke - Menen	€ 13.568.000	€ 5.427.200	2019-2019
13	Passeerstrook Kortrijk Noord	€ 1.660.000	€ 664.000	2017-2018
14	Passeerstrook Kortrijk Zuid	€ 1.672.000	€ 668.800	2018-2018
15	Passeerstrook Wevelgem	€ 1.684.000	€ 673.600	2018-2019
16	Passeerstrook Menen	€ 1.696.000	€ 678.400	2019-2019
17	Kuurnebrug	€ 309.000	€ 123.600	2017-2017
18	Brug Bissegem - Marke	€ 2.209.500	€ 883.800	2018-2019
19	Brug Drie Duikers	€ 2.532.000	€ 1.012.800	2019-2019
20	Brug Wevelgem - Lauwe	€ 1.166.000	€ 466.400	2019-2019
21	Regionale Overslag Centra Leie	€ 3.121.700	€ 1.248.680	2019-2019
22	Doortocht Menen	€ 636.000	€ 254.400	2019-2019
23	Oeververdedigingen Menen - Wervik	€ 3.498.000	€ 1.399.200	2019-2019
24	Doortocht Wervik	€ 5.582.500	€ 2.233.000	2016-2017
25	Ramingsmarge & diversen (3%)	€ 2.922.801	€ 1.169.120	

9.3	Seine-Schelde via de Leie, rivierherstel Leie				
1	NTMB-oeveren Deinze - St-Baafs-Vijve	€ 6.150.000	€ 2.460.000		2017-2018
2	Meanders Deinze - St-Baafs-Vijve	€ 3.215.500	€ 1.286.200		2017-2018
3	NTMB-oeveren St-Baafs-Vijve - Harelbeke	€ 6.315.000	€ 2.526.000		2018-2019
4	Meanders St-Baafs-Vijve - Harelbeke	€ 3.999.500	€ 1.599.800		2018-2019
5	NTMB-oeveren Harelbeke - Menen	€ 4.008.500	€ 1.603.400		2018-2019
6	Meanders Harelbeke - Menen	€ 742.000	€ 296.800		2019-2019
7	NTMB-oeveren Menen - Wervik	€ 106.000	€ 42.400		2019-2019
8	Ramingsmarge & diversen (3%)	€ 736.095	€ 294.438		
9.4	Seine-Schelde via de Boven-Schelde				
1	Stuwsluis Héringnes	€ 1.015.000	€ 406.000		2017-2017
2	Stuw Kerkhove	€ 9.243.000	€ 3.697.200		2015-2019
3	Ramingsmarge & diversen (3%)	€ 262.740	€ 105.096		
9.5	Opwaardering kanalen Roeselare-Leie en Bossuit-Kortrijk				
1	Vernieuwbouw Dorpsbrug Ingelmunster	€ 18.695.500	€ 7.478.200		2017-2019
2	Ramingsmarge & diversen (3%)	€ 560.865	€ 224.346		
9.6	Verbeteren bevaarbaarheid Boven-Zeeschelde en Ringvaart om Gent				
1	Aanpassing/vervanging bruggen : fietsersbrug Wetteren	€ 3.552.500	€ 1.421.000		2016-2016
2	Baggerwerken duurzaam beheersplan klasse IV	€ 6.700.750	€ 2.680.300		2016-2017
3	Ramingsmarge & diversen (3%)	€ 307.598	€ 123.039		
Totaal activiteit 9 (werken)		€ 294.541.529	€ 117.816.611		
Algemeen totaal		€ 341.986.754	€ 141.539.224		